

Saltdal kommune
Kirkegt. 23
8250 Rognan

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2017/4443
Deres ref:
Vår dato: 04.07.2017
Deres dato: 03.07.2017
Arkivkode: 433.52

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe - Saltdal

Fylkesmannen viser til søknad av 04.07.2017 fra Saltdal kommune om skadefellingstillatelse på gaupe.

Vedtak

Fylkesmannen avslår søknad om skadefelling av gaupe i Saltdal kommune.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Miljødirektoratet har i vedtak av 01.06.2017 fastsatt en kvote på 2 betinga fellingstillatelser for gaupe i Nordland i perioden 01.06.2017-15.02.2018. Av denne kvoten er det så langt ikke felt noen dyr.

Skadefelling er et tiltak for å avhjelpe akutte skadesituasjoner i beitesesongen. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan. Rovviltnemnda sluttbehandlet revidert forvaltningsplan for rovvilt den 20. mars i år.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er det fastsatt følgende forvaltningsprinsipper for gaupe:

- 2.2.2 (...) Vedtatte regionale bestandsmål for gaupe skal oppnås innenfor hele Nordlands fastland.
- 2.2.3 Prioriterte beiteområder: (...) Innenfor byrdefordelingsområde for gaupe er både beitedyr og gaupe prioritert.
- 2.2.5 Sauedrift, tamreindrift og andre produksjoner basert på utmarksbeite i byrdefordelingsområdet for gaupe må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe. Tapsforebyggende tiltak skal prioriteres til beitebrukere innenfor byrdefordelingsområdet ut fra skadeomfang, skadepotensiale og muligheter for tilpasninger.
- 2.4.1 Det regionale bestandsmålet for gaupe kan oppnås innenfor hele Nordlands fastland.
- 2.4.2 Bestanden skal holdes nærmest mulig bestandsmålet og mest mulig spredt i fylket, ved målstyrt bruk av jaktkvoter.
- 2.4.3 Byrdefordeling: Det skal legges stor vekt på at familiegrupper av gaupe skal spres, slik at byrden for beitebrukerne fordeles. Ingen reinbeitedistrikt skal ha mer enn to familiegrupper av gaupe per år. Små distrikt skal ikke ha mer enn en familiegruppe

per år. Med små distrikt menes i denne sammenhengen: Skjomen, Frostisen, Duokta, Balvatn, Hestmannen/Strandtindene, Ildgruben og Byrkije. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for kvotejakt, selv om det bidrar til at det tar lengre tid før bestandsmålene nås.

- 2.4.4 *Når bestandsmålet for gaupe er oppnådd skal det åpnes for kvotejakt på gaupe i hele fylket. Dette skal bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og til byrdefordeling for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd skal det åpnes for en begrenset kvotejakt, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og fordeling.*
- 2.4.5 *Utenfor fastlandet skal det åpnes for kvotefri jakt.*
- 2.4.6 *Skadefelling av gaupe er aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Viktige vurderingspunkt for skadefelling av gaupe: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. gaupebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.*

Rovviltforskrifta § 9 slår fast at felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark,
- b) skadenes omfang og utvikling,
- c) potensialet for framtidige skader,
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Gaupebestanden i Nordland

Siste rapport om gaupe fra overvåkingsprogrammet er NINA Rapport 1370 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2017*.

Vi viser også til vurderinger gjort i Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av 01.06.2017 og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

I region 7 (Nordland) er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe. Det er i den siste treårsperioden (2015-2017) registrert gjennomsnittlig 6 årlige ynglinger i fylket og registrert bestand har vært under fastsatt bestandsmål de siste årene.

Sist vinter ble det registrert to gaupefamilier i indre Salten, hhv i områdene rundt Balvatn/østsiden av Saltdal og i Junkerdal. I tillegg er det observert spor etter gauper andre steder i indre Salten uten at det er påvist familiegrupper. Særlig omkring Misvær/Skjerstad ble det i vinter meldt om stor gaupeaktivitet.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og

det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Gjennomsnittlig over de siste tre årene ligger bestanden av gaupe under det fastsatte bestandsmålet for region 7. Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, har Miljødirektoratet likevel gitt Fylkesmennene myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom.

Forebyggende tiltak

Det aktuelle området benyttes av medlemmer i Saltdal sausankelag. Sankelaget har mottatt tilsagn om inntil kr 400 000,- i FKT-midler i 2017. Av disse kan kr 90 000,- benyttes til utvida tilsyn ved akutte tap, fortrinnsvis ved bruk av kadaverhund. I tilsagnsbrevet skrev vi bl.a.:

Utvida tilsyn ved akutte tap kan benyttes i følgende situasjoner:

- a) Utvida tilsyn i en 10-dagersperiode ved funn av kadaver påvist drept av freds rovdyr og som anslås å være ferskere enn ei uke.*
- b) Utvida tilsyn i en 10-dagersperiode dersom man under ordinært tilsyn registrerer markert økning i manglende lam ut fra søyenes kodemerkning.*

Vi anbefaler at utvida tilsyn ved akutte tap gjennomføres av godkjent kadaverhundekvipasje.

Sankelaget har opplyst at de har iverksatt utvidet tilsyn som følge av urolige dyr og påvist tap til gaupe.

Fylkesmannens vurdering

Det er påvist ett lam drept av gaupe ved Risnakken på vestsida i Saltdal. Kommunen søker om skadefellingstillatelse og viser til påvist skade i år og skadehistorikk fra forrige beitesesong.

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres ihht prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som byrdefordelingsområde for gaupe, hvor både beitedyr og gaupe er prioritert. Beitebrukere i byrdefordelingsområdet må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe. Kvotejakt skal brukes som virkemiddel for å spre familiegrupper av gaupe mest mulig geografisk, slik at byrden for beitebrukere fordeles.

Prinsippet om byrdefordeling av gaupebestanden i områder som brukes til beite for sau og/eller rein vil nødvendigvis innebære fare for tap. Altså at man må akseptere et visst skadenivå som ikke gir grunnlag for å skyte gaupe. Fylkesmannen vurderer at skadefelling av gaupe kan være et aktuelt virkemiddel der det oppstår akutte tapssituasjoner, det vil si flere påviste tap innenfor et kortere tidsrom i et avgrenset område. Forskning gjort av NINA kan imidlertid ikke vise at det eksisterer spesielle "problemindivider", men heller at størrelsen på gaupebestanden vil være bestemmende for nivået på lammetapene¹.

For bestandsregulering (byrdefordeling) vil kvotejakt være det riktige virkemiddelet. Under kvotejakta vinteren 2017 ble det ut fra tapshistorikk og kunnskap om gaupebestanden i området, prioritert kvote til Saltdal kommune. Det ble skutt to gauper i kommunen; ei voksen hunngaue i Evenesdal og en voksen hanngaue i Tjernfjell.

Terskelen for skadefelling innenfor byrdefordelingsområdet må videre sees i forhold til bestandsmåloppnåelsen i regionen. Per i dag ligger vi under bestandsmålet. Siden år 2000 har registrert bestand i hovedsak ligget under bestandsmålet, kun ett år var bestanden større enn bestandsmålet (2009) og ett år var den akkurat på bestandsmålet (2013).

Vi legger også vekt på at skadefelling på barmark er svært krevende. Det er gitt en rekke tillatelser til skadefelling av gaupe på barmark i fylket de senere årene, men det er ikke felt noen gauper.

Konklusjon

Fylkesmannen vurderer at det ikke er grunnlag for å innvilge søknad om skadefelling av gaupe. Vi legger vekt på at det påviste tapet er begrenset og innenfor byrdefordelingsområdet for gaupe og at registrert gaupebestand i fylket ligger under bestandsmålet. Videre viser vi til at skadefelling på barmark er svært krevende og at det vil være svært vanskelig å innrette et skadefellingsforsøk mot et bestemt skadevoldende individ.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Oddlaug Knutsen (e.f.)
fung. fylkesmiljøvernssjef

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi per e-post:

Foreningen Våre Rovdyr

Mattilsynet

Miljødirektoratet

Nordland bonde- og småbrukarlag

Nordland Bondelag

Nordland Reindriftssamers Fylkeslag

Nordland Sau og Geit

Norges Naturvernforbund – Nordland

Rovviltnemnda i Nordland

Saltdal kommune

Saltdal sausankelag

Statens naturoppsyn

ⁱ Gaupas predasjon på sau – en kunnskapsoversikt - NINA Temahefte 57